

Kultūriniai verslo santykių Vidurio Rytuose aspektai

Prof. dr. Egdūnas Račius
Vytauto Didžiojo universiteto
Regionistikos katedros vedėjas

Geografinė imtis: Vidurio Rytai

Civilizacijos ir kultūros

- ★ Islamo civilizacija/os (kelios, kur ribos)?
- ★ Kultūra ir civilizacija (kultūriniai arealai)
- ★ Kultūrų įvairovė ir hierarchija (pažangos, modernumo kriterijai)? Marokas-Egiptas-Iranas-Kuveitas-Jemenas
- ★ Vidinė kultūrinė įvairovė – etnokonfesinės subkultūros

Kultūrinių stereotipų pamatas

- ★ **Esencializacija** – tariamos esmės paieškos, esmės ir atsitiktinumo neatskyrimas;
- ★ **Generalizacija** – nepamatuoti apibendrinimai;
- ★ **Hierarchizacija** – subjektyvūs sureikšminimai;

Socialinę gyvenseną apsprendžiantys veiksniai:

- politinė aplinka ir teisinė tradicija;
- religijos vaidmuo (religingumo formos ir lygiai);
- visuomeninis spaudimas (normalumo/ nenormalumo atskyrimas);
- kultūrinės įvairovės laipsnis;
- kolektyvinė atmintis (kolonijinė patirtis);
- gamtinės sąlygos

Individualią elgseną apsprendžiantys veiksniai

- išsilavinimas;
- religingumas;
- asmeninė patirtis;
- gebėjimas kritiškai įvertinti konvencines elgesio normas

Islamiška vs. musulmoniška

<p><u>ISLAMIŠKA</u> (normatyvinis lygmuo)</p>	<p><u>MUSULMONIŠKA</u> (istorinis lygmuo)</p>
<p>Idealas (ai) (kas turi būti)</p>	<p>Realybė (kaip reiškiasi)</p>
<p>Teisė (teisinės tradicijos)</p>	<p>Kultūra (os)</p>

Ar politika ką nors lemia?

- ★ Arabų pavasaris?;
 - ★ Demokratijos deficitas Vidurio Rytuose;
 - ★ Režimų/ valstybių trapumas Vidurio rytuose;
 - ★ Žlungančios, žlugusios Vidurio Rytų valstybės
-
- ★ Atskirtis tarp normatyvinės (formaliosios) ir realios kultūrų (Iranas, Saūdų Arabija, JAE)

Vidurio Rytų kultūrinė terpė I

★ Religinės tapatybės aspektas:

- *de facto* religijų įvairovė;
- formali (teisiškai reglamentuojama) religijų ir konfesijų hierarchija;
- neformali (socio-kultūrinio lygmens) religijų ir konfesijų hierarchija;
- privatus religingumas/ dievobaimingumas

Vidurio Rytų kultūrinė terpė II

★ Lyties veiksnys:

- lyčių hierarchija (patriarchalumas);
- lyčių vaidmenys;
- moralinė dimensija;
- šeima kaip vertybė, vaikai kaip Dievo dovana

Vidurio Rytų kultūrinė terpė III

★ Kultūrinis išprusimas:

- apsiskaitymas – susipažinimas su krašto istorija, menu, nacionalinėmis tradicijomis ir šventėmis, sportu, virtuve, domėjimasis vykstančiais socialiniais, ekonominiais ir politiniais procesais;
- kalbos žinojimas

Vidurio Rytų kultūrinė terpė IV

- ★ Socialinio statuso įvaizdis:
 - Kas esi – kilmė?;
 - Išsilavinimas, pasaulio pažinimas;
 - Ką valdai (resursai)?;
 - Ką pažįsti?

Kiti svarbūs kultūriniai aspektai

- ★ Klientelizmas;
- ★ Fatalizmas;
- ★ Demografinė situacija ir tendencijos;
- ★ Socialinė stratifikacija;
- ★ Rasizmas, šovinizmas;
- ★ Socialinė ir institucionalizuota reislamizacija

Praktiniai patarimai bendraujant su žmonėmis iš Vidurio Rytų

- ★ Niekada nebūk savimi (nesijausk kaip namie);
- ★ Neprimetinėk savo tiesos;
- ★ Visada pasitikslink, ar gerai supratai pašnekovo lūkesčius ir ketinimus;
- ★ Niekuo itin (ir jokia būdu perdėm atvirai) nesistebėk ir nesipiktink;
- ★ Nieko nepriimk už gryną pinigą;
- ★ Bičiulystės kūrimas yra “full-time job”, nesitikėk jos sukurti pusinėmis priemonėmis.

Sèkmès

UŽDUOTIS

Penki dalykai (prioritetine tvarka), kurių nevalia sakyti/ daryti bendraujant su žmonėmis iš Vidurio Rytų:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.